

Сега е време да се делува, сега е време да
се создава и да се живее на начин кој што
ќе ги поштеди животите на другите.

ПРИГОВОРОТ НА СОВЕСТ И ЦИВИЛНАТА СЛУЖБА ВО МАКЕДОНИЈА

**<< ПРИГОВОРОТ НА СОВЕСТА И ЦИВИЛНАТА
СЛУЖБА ВО МАКЕДОНИЈА >>**

Издава: 3.Г.Мировна акција

**Подготовка:
Китаноски Б. Боро
Талески Горан**

**Дизајн:
Китаноски Б. Боро**

Прво издание

**Мировна акција
2006**

**Изданието е финансиски помогнато од
Норвешка Народна Помош**

**3.Г. Мировна акција е формирана 2001.,
наследник на ГАМА (Група за Анти-
Милитаристичка Акција). Член е на War
Resisters' International (WRI), Регионалната
мрежа за приговор на совест <Приговор за мир>,
Мрежа на инфо-пунктови за приговор на совест и
мрежата Развој со учество на заедниците (РУЗ).**

СОДРЖИНА:

- Вовед: Манифест против регрутниот и воениот систем
 - Кратка историја на приговорот на совеста во Европа
- Приговорот на совест во Македонија
 - Како се аплицира?
- Студија на денешната цивилна служба / проблеми /
- Крај на воената служба во Европа

Место вовед

„МАНИФЕСТ ПРОТИВ РЕГУТАЦИЈАТА И ВОЕНИОТ СИСТЕМ

Во име на човештвото,
за доброто на сите цивили кои се наоѓаат
под закана од војна, особено жените и
децата, и за добробит на Мајката
Природа која страда од подготовките за
војна и воените дејствија,

Ние, долу потпишаните, се залгаме за универзално укинување на регрутацијата како голем и одлучен чекор кон целосно разоружување.

Ја паметиме пораката на хуманистите од 20-от век:

„Наше убедување е дека регрутните војски, со нивниот голем број на професионални офицери, претставуваат голема закана за мирот. Регрутацијата подразбира деградација на човековата личност и уништување на слободата. Животот во касарните, воените вежби, слепата послушност на наредбите, без оглед колку се неправедни и бесмислени, како и промислениот тренинг за убивање ја подриваат почитта за поединецот, за демократија и за човечки живот.

Принудувањето на човекот да се откаже од својот живот или да предизвика смрт спротивно од неговата волја или без верба во праведноста на нивните дела, претставува деградација на човековото достоинство. Државата којашто смета дека има право да ги принуди своите граѓани да одат во војна никогаш нема да оддаде должна почит кон вредноста и среќата на нивните животи во мир. Освен тоа, преку регрутацијата воениот дух на агресивност се наметнува врз целата машка популација во нејзиното највпечатливо доба. Преку обуката за војна мажите ја прифаќаат војната како неизбежна па дури и пожелна. (1)

„Регрутација ја потчинува индивидуалната личност на милитаризмот. Таа е вид на ропство. Фактот дека нациите се

уште ја толерираат претставува само уште еден доказ за нејзиното истрошено влијание. Воената обука е школување на телото и духот во уметноста на војување. Воената обука е подготовка за војна. Таа е овековечување на воениот дух. Таа го попречува развојот на желбата за мир.“ (2)

Ги охрабруваме сите луѓе да се ослободат себеси од воениот систем и, оттаму, да ги применуваат методите на ненасилен отпор по примерот на Махатама Ганди и Мартин Лутер Кинг, а тие се:

Приговор на совеста (од страна на регрути и професионални војници, во војна и во мир), граѓанска непослушност, отпор кон воениот данок, несоработка со военото истражување, военото производство и трговијата со оружје.

Во нашето доба на електронско војување и медиумска манипулација, не може да ја одрекнеме одговорноста навремено да делуваме, во солгоасност со нашата совест. Крајно време е да ги демилитаризираме нашите умови и нашите општества, да завземеме став против војната и сите подготовки за војна.

Сега е време да се делува, сега е време да се создава и да се живее на начин којшто ќе ги поштеди животите на другите.“

(1) Антирегрутациски манифест 1926, потпишан меѓу другите од Henri Barbusse, Annie Besant, Martin Buber, Edward Carpenter, Miguel de Unamuno, Georges Duhamel, Albert Einstein, August Forel, M.K. Gandhi, Kurt Hiller, Toyohiko Kagawa, George Lansbury, Paul Loebe, Arthur Ponsonby, Emanuel Radl, Leonhard Ragaz, Romain Rolland, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore, Fritz von Unruh, H.G. Wells

(2) Против регрутацијата и воената обука на младината 1930, потпишана меѓу другите од Jane Addams, Paul Birukov and Valentin Bulgakov (соработници на Leo Tolstoy), John Dewey, Albert Einstein, August Forel, Sigmund Freud, Arvid Jaernefelt, Toyohiko Kagawa, Selma Lagerloef, Judah Leon Magnes, Thomas Mann, Ludwig Quidde, Emanuel Radl,

Leonhard Ragaz, Henriette Roland Holst, Romain Rolland, Bertrand Russell, Upton Sinclair, Rabindranath Tagore, H.G. Wells, Stefan Zweig

„Овој манифест е преведен на повеќе од 25 јазици и е потпишан од многу потписници, меѓу кои и четворица лауреати на Нобеловата награда. Неговата цел е да биде потпишан од што поголем број поединци кои се јавно активни во областите на Мир, Екологија и Човекови права или пак во сферите на Наука и Култура.

Ве молиме испратето го вашиот потпис (со име, адреса и датум) на:

Gandhi Information Center, P.O. Box (Postfach) 210109, 10501 Berlin, Germany“

Место вовед се одлучивме да го ставиме текстот на Манифестот против регрутниот и воениот систем. Целокупната наша работа на приговорот на совест и цивилната служба беше насочена кон крајната цел укинувањето на регрутниот систем. Овој Манифест во целост ги изразува причините заради кои бараме укинување на регрутацијата.

*Мировна акција
2006*

КРАТКА ИСТОРИЈА НА ПРИГОВОРОТ НА СОВЕСТА ВО ЕВРОПА

Концептот на воена обврска на сите способни мажи кон државата е стар и потекнува од средновековната обврска кон монархот или деспотот. Тој беше формализиран како постојана институција во Револуционерна Франција од 1793., од каде се рашири низ Европа особено за време на 19 век. Признавањето пак на правото на приговор на совеста е релативно нова појава. Европското признавање на правото на приговор на совеста започна да се пројавува на почетокот на 20 век и особено се рашири по Втората Светска Војна.

Првата Европска Институција, воедно и прва интернационална институција, која го призна правото на приговор на совеста на обврзната воена служба беше Парламентарното Собрание на Советот на Европа. Имено, во Септември 1965 Amnesty International го покрена прашањето на приговорот на совеста пред Советот, поврзувајќи го со членот 9 (слобода на совеста, мислата и религијата) на Европската Конвенција за Правата на Човекот. Советот на Европа побара од Институтот Макс Планк за Компаративно Граѓанско Право и Меѓународно Право, Германија, да изготви студија за состојбата во земјите членки, врз основа на која студија Консултативното Собрание на 26 Јануари 1967. ја усвои резолуцијата 337 со која ги утврди базичните принципи на правото на приговор на совеста.

Како било, правото на приговор на совеста своите корени ги има далеку поназад во историјата на Европа. Исклучоци од воената служба беа дадени во Холандија уште во 1549. и 1580. На 21. Ноември 1660. Квекерите обзнанија јавна

декларација до кралот на Англија Чарлс II во која одбиваат да земат учество во која било војна. Во 1757. во Британија беше дозволен исклучок од обврзната милициска служба и во раниот 19 век Наполеон дозволи исклучок за Протестантските Анабаптисти. Норвешка го инкорпорираше правото на приговор на совеста во легислативата во 1900., Данска во 1917., Шведска во 1920., Холандија дури и го внесе во Уставот во 1922., и Финска го усвои ова право во 1931. Обврзната воена служба, заедно со правото на приговор на совеста беше повторно воведена во Британија во периодот 1939. 1960. Главната полемика во Британија беше дали воената служба воопшто треба да постои, за разлика од континентална Европа каде воената служба беше традиционално присутна, а контроверзиите се водеа околу правото на приговор на совеста. Но и покрај тоа, повеќе од третина од приговарачите за време на Првата Светска Војна - 6.000 од 16.000 завршија во затвор во Британија. Неправдите во другите земји варираа од воени судови, предолга цивилна служба под воена контрола. Најекстремни примери се оној на Германија (вклучително и анексираната Австрија) кога за време на Втората Светска Војна приговарачите на совеста беа егзекутирани, а во 1949. двајца приговарачи на совеста беа егзекутирани во Грција.

На другите европски земји им требаше речиси половина век за признавање на правото на приговор на совеста: Франција и Луксембург во 1963., (Во Франција Union Pacifiste UPF, францускиот огранок на War Resisters' International беше исклучително заслужен за признавањето на приговорот.) Белгија во 1964. (двајца ненасилни анархисти, членови на WRI, во 1933 предизвикаа вистинска бура со процесот покренат против нив заради одбивање на воената служба), Италија во 1972., и Шпанија во 1976, по смртта на фашистот Франко (потврдено во новиот Устав од 1978)

Приговорот на совеста кој произлегува од не-религиски хумани причини беше феномен кој се разви во Европа на почетокот на 20 век, веднаш по Првата Светска Војна. Тој го

најде својот вистински израз во формирањето на War Resisters' International (WRI) во 1921. чија повелба вели „Војната е злосторство против човештвото“. Заради оваа причина ние сме одлучни да не поддржиме каква било војна и да работиме на отстранувањето на сите причини за војна.“

Во Источна и Централна Европа кои беа под комунистички режими, приговорот генерално не беше признаен. Сепак имаше два исклучоци. Првиот беше декретот на Советот на Народните Комесари на СССР потпишан од Ленин во Јануари 1919. кој дозволуваше статус на приговарач на совеста за лица со религиски мотиви. Овој декрет престана да важи за време на Сталин. Вториот исклучок беше оној на Источна Германија од 1964. кој дозволуваше невооружена воена служба.

По распаѓањето на Источниот Блок, Полска (1988), Унгарија (1989), Литванија (1990), Словенија (1991), Естонија (1991), Чешка и Словачка (1992), Украина (1996), Хрватска (практично од 1998.), Бугарија (1998), Македонија (закон од 2001., а практично од 2003.), Србија и Црна Гора (Декември 2003.) започнаа да го развиваат правото на приговор на совеста.

ПРИГОВОРОТ НА СОВЕСТ ВО МАКЕДОНИЈА

Првите идеи за приговорот на совест и можностите за цивилна служба на воениот рок во Македонија започнаа да се развиваат во 90тите години на минатиот век. Дотогаш, тивки страдалници на системот на редовна воена обврска беа само Јеховините сведоци. Тие за жал не водеа јавна кампања, а цело време трпеа репресии заради своите религиски убедувања. Идејата за приговор на совест, кој може да се изрази не само заради религиските убедувања, ами и заради цела една лепеза на причини на совеста, мислата и убедувањето, беше третирана и развивана од страна на неколку суб-културни групи и индивидуи. Идејата на приговор на совеста одеше рака под рака и со развојот на првата генерација мировни активисти/ки во Македонија која обединуваше повеќе луѓе со различна историја и различни политички и социјални погледи, но обединети околу идејата: укинување на задолжителниот воен рок.

Првото здружување на активистите/ките се случи со создавањето на ГАМА (Група за Анти-Милитаристичка Акција) во 1998. Група која не беше искусна, но беше исклучително активна и инспиративна, особено со вметнувањето на уличните акции како еден од методите во антимилитаристичката кампања и борбата за остварување на правото за приговор на совест. ГАМА стана асоцијативна

членка на War Resisters' International (www.wri-irg.org), прифаќајќи ја повелбата на War Resisters' International: „**Војната е злосторство против човештвото**“. **Заради оваа причина ние сме одлучни да не поддржиме каква било војна и да работиме на отстранувањето на сите причини за војна.**“ Сеуште, главен фокус на ГАМА беше правото на приговор на совест, но ГАМА на тоа прашање секогаш му пристапуваше од призмата на глобалната антимилитаристичка работа нешто што се покажа како правилен избор во годините кои следеа. ГАМА исто така бргу се поврза со пацифистичките и антимилитаристичките групи од земјите од регионот и низ Европа.

Главната дискусија во тоа време низ групите на приговарачи на совест од регионот (правото на приговор на совест не беше признаено во ни една земја од регионот на Балканот) и организациите поддржувачи на ова право, се водеше околу стратегијата која треба да се усвои. Дали ова прашање треба да се третира како дел од целокупната критика на сеприсутната милитаризација на нашето општество (со целиот спектар кој следи: патријархатот, образованието, социјалната нееднаквост, постоечкиот систем на вредности...) или прашањето на приговорот на совест да се третира само низ призмата на човековите права и бескрајно долгиот процес на „усвојување на европски стандарди“, а со тоа „деликатните прашања“ да се остават за „после“. Активистите/ките од ГАМА, и покрај евидентното неискуство, некако интуитивно се определија за првиот пристап. Уште тогаш чувствувавме дека прашањето на приговор на совеста е интегрален дел од широкото настојување за правда и мир. Се разбира, низ годините кои следеа се покажа дека беа користени комбинирани методи во кампањата, од директни акции до активности за лобирање, но постоењето на свесноста дека прашањето на приговор на совест е дел од еден многу поширок спектар се покажа како извонредно значајно. Групите (од регионот на Балканот) кои го третираа прашањето само низ призмата на човековите права останаа

заглавени во процесот релативно подолго и ден денес се пред прилично неизвесен развој (На пример Бугарија, до некаде и Србија и Црна Гора), и што мене ми се чини многу важно, тие организации платија превисока цена - степенот на одделување од базата (од самите приговарачи на совест и мировни активисти), е поприличен и расте.

Во 2001. година, на сред војната која се случуваше во Македонија, активистите/ките од ГАМА, заедно со активистите од АМАН (Анти-Милитаризам Анти-Насилство) ја оформија Мировна Акција која во почетокот на 2002. се регистрираше како Здружение на граѓани. Првичната заедничка желба беше да се зголеми отпорот кон растечкиот милитаризам во Македонија кој се закануваше.

Набргу, Мировна акција разви широка дејност на акции, која вклучуваше и отворена информативна канцеларија за приговарачи на совест. Канцеларијата за приговарачите на совест опстана до ден денешен. Цело време, Мировна акција работеше и серија на анти-воени кампањи и многу улични акции. Степенот на поддршка, особено на уличните активности во Скопје се чинеше импресивен.

Во периодот кој следеше Мировна акција работеше секојдневно со приговарачите на совест. Неколку стотици приговарачи на совест поминаа низ нашата канцеларија, многумина од нив и по повеќе пати. Будно ги следевме промените во политиката на воените власти кон приговарачите на совест (а таквите промени ги имаше навистина многу) и се обидувавме да изнајдеме легални начини да ги држиме приговарачите на совест надвор од затвор. Во тој период како организација бевме сосема осамени на сцената на организации во Македонија. Единствено Ресурсниот центар за граѓанско општество (кој ја направи и првата иницијатива до Уставниот суд за измена на Законот за одбрана) и Хелсиншкиот комитет за човекови права, во еден период даваа бесплатна правна помош за

приговарачите на совест. Но затоа, соработката со сличните организации и поединци од целиот свет растеше.

Во 2003 година, во јануарска класа, за прв пат приговарачи на совест заминаа во цивилна служба. Бидејќи работевме на терен секојдневно, знаевме дека интересот за служење на воениот рок е на многу ниско ниво. Длабоко верувавме дека ако успееме да водиме позитивна кампања за афирмација на правото на приговор на совест, дека бројот на млади луѓе кои ќе вложат приговор на совест на редовната воена обврска ќе порасне. (За целиот период на самостојност на Македонија, процентот на евазија на воената обврска се движеше 20-30 %.)

И на крај, верувавме и се уште веруваме, дека како расте бројот на приговарачи на совест, така опаѓа веројатноста да опстане регрутниот систем.

Во почетокот 2004 година, Мировна акција, сакајќи да ја засили локалната поддршка за приговарачите на совест (новата примена на новите измени на законот за одбрана драстично ја смалија проодноста на приговарачите на совест до цивилна служба, и бројот на судски случаи по основ на нејавување на поканата за служење на воениот рок секојдневно растеше) обучи 17 организации од градови од целата територија на Македонија. Ова имаше пресудно влијание врз порастот на бројот на приговарачи на совест. На крајот на 2004. веќе имаше преку 1.000 приговарачи на совест, од кои мнозинството се наоѓаа на листа на чекање, зашто капацитетите предвидени од Владата за цивилна служба беа недоволни да ги примат сите. Тоа беше годината која создаде критична маса на приговарачи на совест со потенцијал да ги придвижат работите во посакуваниот правец кон укинување на регрутниот систем. Во годината и пол која следеше, Мировна акција работеше и се уште работи секојдневно со приговарачите на совест и со персоналот од Министерството за одбрана (на локално и национално ниво). Како не би ја изгубиле „душата“ на приговорот на совест и

како би ја зголемиле базата на мировни активисти, Мировна акција работи и на обуки за мировен активизам со приговарачите на совест. Се надеваме во иднина, приговарачите на совест да бидат едни од главните носители на акциите за демилитаризација во Македонија.

Според нашите податоци, во периодот до 2001. (кога беше за прв пат во историјата признаено правото на приговор на совест во Македонија):

 12 приговарачи на совест беа судени заради одбивањето да служат воен рок;

 23 судски и 16 административни случаи беа водени против приговарачи на совест;

 383 денови во затвор поминаа приговарачите на совест (еден од нив 7 пати последователно суден и 156 дена поминати во затвор, друг 5 пати последователно суден и 80 дена поминати во затвор...);

 Неброено многу судски и административни случаи и потрошени денови и пари по основ на непријавување на поканата за служење на воениот рок и/или (не)исполнување на „условите“ за стекнување на статусот на приговарач на совест.

Китаноски Боро

Како оди аплицирањето?

1. Треба да се напише писмено БАРАЊЕ кое треба да содржи:

- ❖ Име и презиме, адреса на живеење и телефонски број на приговарачот на совест
- ❖ *„БАРАЊЕ за одобрување на цивилна служба во цивилна установа во согласност со Законот за одбрана на РМ“*
- ❖ *„Образложение“* доволно е и на половина страница на која со свои зборови приговарачот нема совеста треба да напише на што се однесува приговорот, т.е. зошто сака да служи цивилно. Законот за одбрана дозволува вложување на приговор заради причина на верата и моралот (приговор на совеста).
- ❖ Датум и место.
- ❖ Ова барање се печати во 2 примероци од кои едниот се адресира до Одделението за одбрана во местото на живеење, а вториот до Министерството за Одбрана Скопје.
- ❖ Барањето се предава лично во локалното одделение за одбрана или се испраќа по пошта до Комисијата за цивилна заштита при Министерството за одбрана, ул. Орце Николов бб.

- ❖ По одреден период, воениот обврзник се известува за одлуката на Комисијата. Доколку решението на Комисијата е позитивно, приговарачот на совест може да биде распореден на цивилна служба.

**ПРИГОВОР НА СОВЕСТ МОЖЕ ДА СЕ ИЗРАЗИ ВО
СЕКОО ВРЕМЕ: ПРЕД, ЗА ВРЕМЕ И ПОСЛЕ ВОЕНАТА
СЛУЖБА!**

СТУДИЈА НА ДЕНЕШНАТА ЦИВИЛНА СЛУЖБА / ПРОБЛЕМИ /

Студија на денешната служба

Правото на приговор на совеста е за првпат признато со Законот за одбрана на Република Македонија донесен во Мај 2001 година. Од тој момент па до денес законската регулативата која се однесува на ова право претрпе неколку измени. Овде ќе направиме анализа на законската регулатива која го утврдува правото на приговор на совеста и истата, меѓу другото, ќе биде споредена и со Резолуциите и Препораките на Советот на Европа и Европскиот парламент.

Правото на приговор на совеста во македонското законодавство е регулирано со Законот за одбрана на Р. Македонија, донесен во Мај 2001 година, а кој беше изменет и дополнет во јануари 2003 година, со Правилникот за начинот на служење на воениот рок во цивилна служба, донесен во 2002 година од страна на Министерството за одбрана и неколку одлуки на Владата на Р. Македонија каде што се наведени организациите и установите каде што може да се извршува цивилна служба.

Коментар: Резолуцијата „De Gucht“ на Европскиот парламент “Смета дека правото на приговор на совест, како што е тоа препознаено во Резолуцијата 89/59 на Комисијата за Човекови Права на ООН за приговор на совеста врз воената служба, треба да биде инкорпорирано како фундаментално право во правните системи на Земјите членки“. Во Р. Македонија, највисок законски акт каде што се препознати фундаменталните права е Уставот на РМ. Сепак, правото на приговор на совеста не беше инкорпорирано ниту во Уставот на РМ донесен на 17.11.1991, ниту пак со неговите измени во 2001-2002 година.

Правото на приговор на совеста треба што е можно побрзо да биде инкорпорирано во Уставот на Р. Македонија. Правото на приговор на совеста е многу повеќе од право на одбивање на служење на воен рок од страна на регрутите. Тоа ги опфаќа и сите активни војници и старешини во Армијата на Р. Македонија, како и оние кои во иднина ќе бидат професионално ангажирани во неа. Правото на приговор на совеста претставува и правото на одбивање да се финансира Министерството за одбрана како воено министерство преку пренасочување на данокот кој што се плаќа во некое друго министерство (фискален приговор).

Закон за одбрана

Член 7

Служењето на воениот рок трае шест месеци.

Обврската за служење воен рок се извршува во Армијата.

Член 8

По исклучок од член 7 на овој закон, регрутот кој од верски или морални убедувања (приговор на совеста) не сака да служи воен рок во Армијата со оружје, може да служи воен рок во Армијата без оружје или да служи воен рок во цивилна

служба.

Служењето на воениот рок во случаите од став 1 на овој член трае десет месеци.

Коментар: Резолуцијата 337 од 1967 на Парламентарното собрание на Советот на Европа за правото на приговор на совеста вели: *“Времетраењето на алтернативната служба не смее да е поголемо од времетраењето на редовниот (регуларен) воен рок“*. На ова се осврнува и Резолуцијата на Schmidbauer на Европскиот парламент каде се вели *“Силно препорачува дека времетраењето на алтернативната служба може да го надмине времетраењето на редовната служба само за половина повеќе за да се компензира периодот на резервна служба на оние кои издржуваат воена служба“*. Во членот 8 стои дека времетраењето на алтернативната цивилна служба е 10 месеци што претставува 60% повеќе во однос со служењето на воениот рок во Армија. Тоа е отворена дискриминација на приговарачите на совеста. Членот 8 став 2 отворено го покажува начинот на којшто Законот ги третира приговорот на совеста, намерно дестимулирајќи ги младите регрути да се повикаат на ова право. Понатаму, тоа продолжение на воениот рок не резултира со ослободување на приговарачите на совеста од обврски во цивилната заштита по завршување на цивилната служба.

Времетраењето на алтернативната цивилна служба треба да е со еднакво времетраење со службата во Армија.

Член 9

Воениот рок во цивилна служба се служи во здравствени, хуманитарни или социјални организации и установи и противпожарни единици.

Коментар: Во Р. Македонија не е дозволено извршување на цивилна служба во невладини организации. Единствено НВО-ите кои спаѓаат во групата на хуманитарни, а според

праксата во РМ тоа се само две организации во РМ, можат да примат приговарачи на совеста на цивилна служба. Сепак, генерално, тоа не е дозволено. За разлика од Македонија, во Германија, приговарачите на совеста (81% од бројот на регрути на годишно ниво) најчесто ја извршуваат цивилната служба во невладините организации (ситуацијата беше слична и во Шпанија и Италија пред укинувањето на обврзниот воен рок). Еден дел од нив цивилната служба ја извршуваа во други земји (интересен е примерот каде приговарач на совеста од Германија помогна да се основа Кампањата за ПС во Босна и Херцеговина). Освен тоа, приговарачите на совеста во најголем број приговараат од морални убедувања (приговор на совеста), што е тесно поврзано со одбивањето да се држи оружје и желбата да се работи на изградба на мирот во Македонија и пошироко. Невладините организации се најдобро место каде што ПС можат да бидат најкорисни и да дадат најголем придонес, а истовремено да добијат и дополнителна мировна едукација.

Организациите, установите и единците од став 1 на овој член во кои ќе се служи воен рок во цивилна служба ги определува Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Владата).

Организациите, установите и единиците од став 1 на овој член се должни на лицето кое го служи воениот рок во цивилна служба да му обезбедат бесплатно сместување и исхрана.

Финансиските средства за надоместок на трошоците за сместување и исхрана од став 3 на овој член се обезбедуваат од Буџетот на Министерството за одбрана во висина на финансиските средства потребни за сместување и исхрана на војник кој служи воен рок во единиците на Армијата.

Организациите, установите и единиците од став 1 на овој член се должни да ги определет работните места и видот и обемот на задачите на лицата кои го служат воениот рок во цивилна служба, а за кои согласност дава Владата, по предходно мислење од Министерството за одбрана.

Коментар: Според *Прегледите на работните места (објавени во неколку службени весници на РМ)* предвидени за приговарачите на совеста во РМ, може да се забележи дека голем дел од нив се од постојан карактер. Многу е значајно работните места кои ќе бидат предвидено од страна на организациите, установите и единиците да не бидат од траен или постојан карактер. Приговарачите на совеста не смеат да бидат третирани како бесплатна работна сила. Со тоа се доаѓа до опасност од загрозување на работните места на веќе вработените на овие места.

Организациите, установите и единиците од став 1 на овој член во кои се служи воен рок во цивилна служба се должни да вршат контрола на лицата кои го служат воениот рок во цивилна служба и за тоа да го известуваат Министерството за одбрана. Контрола врши и Министерството за одбрана.

Коментар: Сметаме дека Министерството за одбрана (МО) нема никаква потреба да врши контрола во организациите каде се извршува цивилна служба. Со тоа само се покажува дека МО нема доверба во овие организации. Ова не води и кон еден поголем проблем, т.е. дека МО не е вистински избор за менаџер на цивилната служба. Тоа треба да биде цивилно министерство (здравство, труд и социјална политика).

Лицето кое служи воен рок во цивилна служба е изедначено во поглед на правата и обврските со војникот кој служи воен рок во Армијата.

Начинот на служење на воен рок во Армијата без оружје, односно во цивилна служба се уредува со правилник што го донесува министерот за одбрана.

Коментар: Во согласност со претходниот коментар, непринципиелно е Правилник за цивилна служба да донесува Министер за одбрана.

Член 10

Перзутот кој сака да служи воен рок согласно со членот 8 од овој закон, поднесува писмено барање до Министерството за

одбрана, до денот на приемот на поканата за упатување на отслужување на воениот рок, во кое ги наведува причините и начинот на кој сака да го служи воениот рок.

Коментар: Временското ограничување на можноста за поднесување на барање за цивилна служба во овој став е крајно несреќно решение на МО за уредување на аплицирањето за цивилна служба. Со тоа се оневозможува правото на слобода на мислата на поединецот во еден временски период од неговиот живот и директно се крши едно од фундаменталните човекови права загарантирано со членот 18 на Универзалната декларација за човекови права и членот 9 на Европската конвенција за заштита на човековите права и основни слободи. Ставот 1 од овој член направи и најмногу технички проблеми и овозможи манипулации од страна на МО по прашањата на цивилна служба.

Најголем број на приговарачи на совеста своите барања за цивилна служба ги поднесуваат по приемот на поканата за служење на воениот рок во Армија. Така, овој член создаде тешки проблеми за приговарачите на совеста кои се соочуваат со одбивање на барањата за цивилна служба и мораат да навлезат во мачниот процес на жалби, нови барања и закани со судови, што само дополнително ја зголемува нервозата кај ПС кон Министерството за одбрана.

Овде е значајно да се спомене дека МО не ги информира регрутите за начинот за аплицирање на цивилна служба. Освен тоа, проблематично е и самото третирање на цивилната служба. Бидејќи според член 9 став 7, ПС се изедначени во правата и обврските со оние кои служат во Армија, Поканата за служење во Армија треба да претрпи измени и тоа треба да претставува Покана за служење во која се објаснува на кој начин може да се регулира таа обврска (во Армија или во цивилна служба) и да се остави избор.

Во ставот 1 стои и дека регрутот треба да ги наведе причините за служење на воениот рок во цивилна служба.

Сметаме дека мислата не смее да биде оценувана од страна на Комисијата и дека е доволна само слободна изјава за да се извршува цивилна служба, јасно нагласено и во Резолуцијата Массиосчи од 1983 на Европскиот парламент која вели *“Истакнува дека ниеден суд или комисија не можат да навлезат во совеста на индивидуата и дека самата изјава на личните мотиви мора да е доволна во најголемиот број на случаи за да се обезбеди статусот на приговарач на совест“*.

Решение по барањето на регрутот од став 1 на овој член донесува комисија формирана од Министерството за одбрана, во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето.

Коментар: Сметаме дека Комисијата треба да биде независно тело и во никој случај да не биде поврзано со МО. Со тоа ќе се надмине сегашната неприродна ситуација каде воено министерство е надлежно за распоредување на приговарачите на совест на цивилна служба.

Против решението на комисијата од став 2 на овој член, регрутот може да поднесе жалба во рок од 15 дена до второстепената комисија на Владата.

Член 80-а

Војник кој во текот на служењето на воениот рок во Армијата со оружје, од верски или морални убедувања сака да продолжи да го служи воениот рок во Армијата без оружје или во цивилна служба, поднесува писмено барање до комисијата од членот 10 на овој закон, во кое ги наведува причините и начинот на кој сака да го дослужи воениот рок.

Решение по барањето на војникот од ставот 1 на овој член, комисијата донесува во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на барањето.

Против решението на комисијата од ставот 2 на овој член, војникот може да поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до второстепената комисија на Владата.

На војник на кој му е одобрено дослужување на воениот рок во Армијата без оружје или во цивилна служба, во служење на воен рок во времетраење утврдено со членот 8 став 2 на овој закон му се смета и времето што тој го поминал на служење на воен рок во Армијата со оружје.

Коментар: Во овој член се дефинира процедурата за добивање на статус на ПС за лицата кои служат во Армијата. Сметаме дека од денот на поднесување на барањето за цивилна служба, службата во Армијата треба да прекине. Со сегашното решение не е добро наведено што се случува во тој меѓу период од 15 дена од денот на поднесување на барањето до донесувањето на одлуката на Комисијата.

Член 87-а

Воен обврзник во резервниот состав на Армијата кој од верски или морални убедувања сака да служи во резервниот состав на Армијата без оружје, поднесува писмено барање до комисијата од членот 10 на овој закон, во кое ги наведува причините поради кои не сака да служи во резервниот состав на Армијата со оружје.

Решение по барањето на воениот обврзник од ставот 1 на овој член, комисијата донесува во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето.

Против решението на комисијата од ставот 2 на овој член, воениот обврзник може да поднесе жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до второстепената комисија на Владата.

Воениот обврзник на кој му е одобрено служење во резервниот состав на Армијата без оружје, обврската за служење во резервниот состав ја извршува во силите на цивилната заштита или во единици и установи на Армијата, на должности кои не се поврзани со носење и употреба на оружје.

Коментар: Со ова решение воениот обврзник во резерва кој служел во Армија, доколку биде повикан на служба ќе мора тоа да го стори во Армијата без оружје што е потполна

спротивност со мотивацијата за тоа барање.

По исклучок од ставот 1 на овој член, воен обврзник во резервниот состав кој служел воен рок во Армијата без оружје или во цивилна служба, обврската за служење во резервниот состав ја извршува во силите на цивилната заштита или во единици и установи на Армијата на должности кои не се поврзани со носење и употреба на оружје, без поднесување на писмено барање.

Коментар: Слично како и во претходниот коментар, се остава можност резервната служба да се извршува во Армијата што е потполно неприфатливо.

Член 154

(дефинира финансиски права на воените обврзници)

Граѓаните за време на извршување на правата и должностите во областа на одбраната имаат право на надоместок на трошоците за превоз, исхрана и сместување-ноќевање, доколку не се обезбеди бесплатен превоз, бесплатна исхрана и бесплатно сместување - ноќевање.

Надоместокот на трошоците за превоз е во висина на цената на возниот билет во јавниот сообраќај, доколку станот во кој живее граѓанинот е оддалечен над 2,5 километри од местото на јавување односно доаѓање.

По исклучок од став 2 на овој член, за правците во кои нема организиран јавен превоз, надоместокот на трошоците направени со возило е во висина од 30% од продажната цена на 1 литар гориво за возилото кое се користи за секој изминат километар.

Висината на надоместокот на дневните трошоци за исхрана е 5% од просечната месечна плата, доколку ангажирањето траело до осум часа, односно 8% доколку ангажирањето траело подолго од осум часа.

По исклучок од став 4 на овој член, на граѓаните-регрути при извршувањето на лекарски и други прегледи и психолошки испитувања и на граѓаните ангажирани за обучување за

одбрана со времетраење до осум часа, им припаѓа надоместок во висина од 50% од висината на надоместот од став 4 на овој член.

Во случај кога не е обезбедено бесплатно сместување-ноќевање, а граѓаните се повикани на извршување на должностите од областа на одбраната надвор од местото на живеалиштето односно пресојувалиштето, висината на надоместот е во износ на стварните трошоци за сместување, а се исплатува според поднесена сметка за сместување во хотели до „Б“ категорија.

Коментар: член 9 став 7 вели дека правата на оној кој служи цивилно и оној кој е во Армија се изедначени. Сепак, гледано од финансиски аспект тоа не е точно. Додека, оној кој служи воен рок во Армија му се обезбедува сместување и 3 дневни оброци, приговарачите на совеста кои живеат во градот каде што ја извршуваат цивилната служба мораат самите да ги сносат овие трошоци. Од друга страна во овој период од 10 месеци тие се спречени да бидат во работен однос и на тој начин да заработуваат за да можат самостојно да живеат.

Правилник за начинот на служење на воениот рок во Армијата на Република Македонија без оружје, односно во цивилна служба

Со правилникот се одредува начинот на служење на воениот рок во цивилна служба, како и за службата без оружје во Армија. За приговорот на совеста се значајни членовите 6,7,8,9 и 10 каде се регулираат технички аспекти поврзани со цивилната служба и кои произлегуваат од членовите во Законот за одбрана кои се однесуваат на приговорот на совеста.

Талески Горан

КРАЈ НА ВОЕНАТА СЛУЖБА ВО ЕВРОПА

Воената служба како појава егзистира уште од дамнешни времиња, како во старото ЕгипетскоКралство од 27 век ПНЕ, појавата на самураи во Јапонија, војниците во Ацтечката Империја, граѓанската милиција во античка Грција и Рим и во Средниот век во Европа.

Регрутацијата сфатена во модерна смисла датира од 1793., кога Конвентот на Француската Република собра армија од 300.000 мажи од провинциите. Следејќи го наполеоновиот пример, Мухамед Али од Египет собра моќна војска во 1830. Мирнодобската регрутација беше воведена во Прусија (1811-12). Институтот на регрутација, кој беше се почесто оправдуван врз база на националната безбедност и економска стимулација на општеството, се рашири низ другите Европски држави и Јапонија во 19 век.

За време на Американската Граѓанска војна, и обете, федеративната и Конфедеративната влада воспоставија регрутација што беше следено со голем број на немири. САД не ја употребија оваа мерка се до Првата Светска Војна во 1917.

ЗАПАДНО-ЕВРОПСКИТЕ ДРЖАВИ ИРСКА

Не постои регрутен систем во Ирска и никогаш не постоел. Исто така немало регрутен систем и за време на Првата Светска Војна, кога Ирска беше дел од Обединетото Кралство.

ОБЕДИНЕТОТО КРАЛСТВО

Регрутацијата во Британија беше воведена во 1916., но беше напуштена на крајот на Првата Светска Војна (1919). Британија и се врати на воената обврска под заканата на Втората Светска Војна во Мај 1939. За време на Студената Војна, Британија ја задржа воената служба до 1960, додека последните воени обврзници беа отпуштени во 1963. сега е дозволено доброволно приклучување кон воените сили од 16

години старост.

БЕЛГИЈА

Иако беше една од последните Западно-европски земји која донесе закон за признавање на правото на приговор на совеста (1965), Белгија беше една од првите кои ја укинаа задолжителната воена служба. Таа беше укината на 31. Декември 1992 преку наметнување на законот за воена служба од 1962., кој стана важечки за воените обврзници регрутирани во 1993. Белгиската Влада сметаше дека по паѓањето на Берлинскиот Сид и завршувањето на Студената Војна, не постои повеќе потреба од така масивна армија. Од 01.03.1995. Белгиската армија се состои само од професионалци.

ХОЛАНДИЈА

Иако во Холандскиот Устав, во членот 97 стои дека сите индивидуи од Холандска националност, кои можат (вклучително и оние кои имаат само резиденцијален статус), мора да помогнат во одбраната на територијата на Холандија, воената служба во оваа земја не е присилна. Во Февруари 1996. последните регрути беа повикани за воена служба. Од Јануари 1997. нема повеќе регрути. Нивните воени сили се состојат само од професионалци.

ШПАНИЈА

Воената служба во Шпанија требаше да заврши официјално во 2003., но не издржа до тогаш. Во 2000. помеѓу 110.000-120.000 воени обврзници се пријавија за цивилна служба, додека вкупниот број на регрути беше 170.000. Ова значеше дека има 65-70% приговарачи на совеста во Шпанија во 2000та, за разлика од 46% во претходната година. Крајот на воената обврска се случи не затоа што Владата така сакаше, туку затоа што едноставно, системот пукна. Влијанието е далеку посериозно отколку што беше регрутниот систем. Професионалната армија би требало да има 120.000 војници, но денес има само 34.000. Шпанската Влада одлучи

да ја зголемува оваа бројка со 15.000 годишно. Комбинирани мерки беа превземени, меѓу кои и намалувањето на прагот на интелигенција потребна за вработување во армиските сили.

ФРАНЦИЈА

200.000 Млади Французи беа поштедени кога Франција објави дека воената служба ќе заврши 18 месеци порано од предвиденото. Задолжителната воена служба во Франција беше укината на 27.јуни.2003. Француските воени сили се состојат од 92.500 професионалци плус 27.000 доброволци. Министерот за Одбрана Алан Ришар рече дека било можно воената служба да се укини порано од планираното заради големиот успех во регрутирањето на професионалните војници. Но Чарлс Хајмен, уредник во Jane's World Armies беше скептичен: „Не верувам дека тие регрутираа колку што тврдат,“ изјави тој за вестите на BBC. Неговата сугестија беше дека со намалувачката рата на воениот буџет, французите не ќе можат да си дозволат да продолжат со регрутација на професионалци и да задржат регрутен систем. Додека воените обврзници не се платени многу, тие сепак се скапи за облекување, хранење, смесрување и тренинг. И покрај инвестициите направени, г.Хајмен вели, тие се од мала корист во модерните воени сили.

ИТАЛИЈА

Италијанскиот Парламент гласаше во 2001. за промена на регрутниот армиски модел во волонтерски сили. Парламентот гласаше 433-17 за етаблирање на волонтерски, наместо задолжителен модел на служба во воените сили проектирани на 190.000 до 2005.

ПОРАНЕШНИТЕ ИСТОЧНО-ЕВРОПСКИ ДРЖАВИ

Типичен пример:

СЛОВАЧКА

Од 2006. мандаторната воена служба во Словачката Армија

ќе биде укината, со што ќе се стави крај на разните проблеми кои младите регрути ги чувствуваат сега пред за време и по регрутацијата. Владата го одобри реформскиот план на Словачката Армија наречен Модел 2010, на 24. Октомври 2003. Промените ќе значат преполовување на армискиот состав до 2010, од сегашните 42.000 на 24.500, додека сегашниот деветмесечен период на воена служба ќе биде укинат за пет години. Регрутите, кои се на возраст од 19 до 26 години, денес претставуваат 38% од армиските сили.

Иако одлуката ќе има директен ефект врз денешните четринаесетгодишници, младите луѓе кои веќе ја испушале воената обврска исто така ја поздравува одлуката. Пред 1989., младите мажи беа обврзани да служат две години воена служба пред да започнат со кариера и/или семејство. Но, многумина сега сметаат дека деветмесечната воена или тринаесетмесечната цивилна служба е залудно трошење на човечки ресурси. Milan Ištván, член на Парламентарната Демократска Партија на Левицата, изјави дека, заради недостатокот на парични средства во армијата, повеќе од 15.000 млади луѓе сега чекаат да бидат повикани на служба, некогаш и по повеќе од една година, за кое време нивните животи се ставени на стенд-бај. „Ова чекање е посебно фрустрирачко, затоа што се додека не го испушале воениот рок, тие не можат да се вработат. Работодавачите бараат мажи кои веќе завршиле со воената обврска,“ изјави тој. Тој исто така додаде дека неретко, воените обврзници се обидуваат да „дадат мито се со цел да бидат повикани на служба што е можно побрзо, и конечно да ја стават воената служба зад себе.“

Воената служба не е повеќе популарна помеѓу универзитетски образованите млади луѓе. Многу универзитетски студенти работат на скратено работно време за време на студиите, но откриваат дека редовната воена служба ги сопира во градењето на нивните кариери, зашто армијата е неспособна да ги искористи нивните вештини. Генерал-мајорот František

Butko, главен на одделот за персонал во Министерството за Одбрана признава дека ова е една од главните причини зошто воената служба е непопуларна кај младите. „Не сите регрути можат да се надоградат во тоа за што студирале со цел да се подобрат во професијата која ја одбрале.“ Butko призна дека заради недостиг на средства во армијата, таа не може да им понуди на сите исто. „ Заради лимитираните финансии, ние не можеме дури ни да сме сигурни дека сите единици се прописно тренирани. Заради ова, многу војници, можеби навистина се чувствуваат бескорисни во армијата.“, вели тој. Но, Butko исто така верува дека непопуларноста на армијата е и заради тоа што армискиот живот е многу поразличен од цивилниот. „ Животот во касарна бара дисциплина. Регрутите мора да ги почитуваат претпоставените и мора да ги почитуваат нивните наредби. Не сите млади луѓе се подготвени за таков начин на живот, и не сите можат да го поднесат тоа,“ вели тој. „Единствена помош е целосно да се професионализира армијата. Тоа ќе ни овозможи поинтензивен и поефективен тренинг за професионалните војници кои ќе го зголемат моралот и дисциплината во армијата.“

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Од 01. Јануари 2006 е укинат регрутниот систем во Босна и Херцеговина

ЧЕШКАТА РЕПУЛИКА

Во 1868. Австро-Унгарската Монархија ја воведе за прв пат задолжителната воена служба во Чешката земја. Во 136те години кои изминаа многу се промени во начинот на кој се служи воената обврска и во начинот на водење војни. Со Студената Војна далеку зад себе и членството во НАТО, непостоењето на директна опасност од инвазија, Чешката Република бара нов имиџ за армијата како дел од НАТО Алијансата. Како резултат на овој процес на трансформација, во 2003. последната група на млади луѓе замина на отслужување на задолжителната воена обврска. Од 1. јануари

2005., Чешката Армија ќе биде целосно професионализирана, составена од 35.000 мажи и жени. Додека само пред една декада, високите чинови во армијата ја сметаа војената служба како императивна, многумина сега се премислија. Шефот на персоналот, генералот Pavel Stefka, дури и го поздравува укинувањето на задолжителната воена служба, велејќи дека со тоа се истава товар од вооружените сили, затоа што регрутната војска станала неефективна. Генералот Pavel Stefka исто така верува дека крајот на воената служба и отпуштањето на 7.000 професионални војници оваа година нема да ослабне националната безбедност, тукунапротив, тој смета дека реформата ќе помогне да биде формирана помала но поефективна армија. И во случај на итност, сепак може да се смета на воените резервисти и на силите за справување со кризи составени од волонтери, кои тренираат воени маневри двапати годишно, и се подобро тренирани, опремени и мотивирани отколку регрутите.

СЛОВЕНИЈА

Воената служба во Словенија заврши порано од очекуваното, во Октомври 2003. и задолжителната резервна служба ќе заврши до 2010. Иако конечните бројки не се достапни сеуште, од времето кога Словенија влезе во НАТО во 2004., професионалната војска се очекуваше да има 6.900 војници и околу 12.000 резервисти. Учеството на приговарачите на совеста за време на задолжителната воена служба (1991-2003) беше 30-40% годишно.

УНГАРИЈА

На 14 Февруари 2003., Унгарската Влада соопшти дека задолжителната воена служба во земјата ќе заврши во Август 2005. Во транзицискиот период, оние воени обврзници кои се ожениле, кои добиле деца или кои се вработиле или сеуште студираат нема да бидат обврзани да извршат било каква служба. Во исто време, долната старосна граница е поместена на 23, па така оние кои имаат над 23 години и

сеуште не ислужиле автоматски ќе бидат ослободени од служба. Унгарската армија ќе се базира врз професионалци и доброволци.

РОМАНИЈА

Според Уставот на земјата, Романските вооружени сили имаат стриктно дефанзивна улога во заштитата на територијата. Романската армија се чини дека ужива во поддршката што ја ужива благодарейќи и на улогата што ја одигра во револуцијата од 1989 против Чаушеску. Нивната влада целосно се сврте кон НАТО и ЕУ и затоа процесот на реформи на армијата е копија на сличните процеси кои веќе се одиграа во некои земји членки на ЕУ. Големата армија која се состои од 100.000 регрути и професионалци ќе биде заменета со 60.000 професионалци до 2007., иако можноста за доброволна служба ќе биде задржана исто така.

ХРВАТСКА

Јавната дебата за укинување на воената обврска во Хрватска сеуште трае. Иако премиерот Санадер изјави дека би сакал да види комплетно професионална армија од 20.000 луѓе (сега ги има 40.000) до 2006., се чини невозможно тоа да биде остварено. Едно испитување направено од тим на „воени експерти“ од Министерството за одбрана, презентирани на јавноста, покажува дека целосно професионалната армија ќе биде поскапа и дека Хрватска би требало да има некаков вид на комбинирана армија која ќе се состои од регрути и од професионалци. Можно е дека воените обврзници ќе бидат заменети со доброволци, со оглед на тоа што повеќе од 50% од регрутите аплицираат за цивилна служба. Било како, Владата се чини прилично детерминирана да и стави крај на воената служба и можно е тоа да се случи во 2010.

ЗЕМЈИ КОИ СЕУШТЕ ДИСКУТИРААТ ЗА УКИНУВАЊЕТО НА ВОЕНАТА СЛУЖБА

ГЕРМАНИЈА

Германија е последната голема Европска земја со задолжителна воена служба. Германските 130.000 регрути сочинуваат 40% од оружените сили на земјата, со огромен резервен состав на поранешни регрути, потенцијално зголемувајќи ја бројката на приближно 700.000. Регрутите, кои ја завршиле воената служба, не може да бидат приморани на учество во мисии на НАТО или на ООН. Иако и на жените им е овозможено да служат од 2001., регрутите се исклучиво мажи.

Како еден од можните одговори на растечката воена улога на Германија, се смета можноста од смена на системот кон професионализација на армијата. Трошоците на персоналот голтаат околу половина од Германскиот воен буџет, оставајќи релативно малку за модернизација и опрема.

Притисокот за промена кон професионализација расте, како што буџетските кастрења растат, оставајќи премалку експерти за премногу предизвици. Преку призмата на военото минато на Германија, некои сметаат дека задолжителната воена служба обезбедува подобра демократска контрола помеѓу општеството и армијата. Професионален војник со низок ранг ја чини државата скоро двојно од регрутот. Со оглед на тоа што професионалната армија би била двојно помалубројна од сегашната, се чини дека ќе нема некои екстремни екстра трошоци.

Сепак, крајот на воената служба ќе значи и крај за алтернативните социјални услуги обезбедени од приговарачите на совеста, со сериозни последици за социјалните служби.

БУГАРИЈА

Законски гледано, крајот на задолжителната воена служба во Бугарија е можен само доколку постојат промени во Уставот. Според Уставот, член 59 (1) „Да се брани земјата ќе биде должност и прашање на гордост за секој Бугарски граѓанин. Предавството на земјата ќе биде казнето со сета сила на законот. Извршувањето на воената служба и условите и процедурите за исклучок од, или замена со алтернатива служба ќе бидат утврдени со закон.“

Со цел да се смени уставот, потребно е дво-третинско мнозинство во Парламентот. Во врска со интеграцијата на Бугарија во ЕУ, Парламентот ќе мора да изврши измени на некои членови на Уставот до 2007. многумина го гледаат ова како можност за промени и во однос на задолжителната воена служба. Доколку оваа можност не се искористи, можно е наредната да биде дури 2015.

Било како, некои истражувања говорат дека Парламентарната констелација после изборите во 2005 би можела да биде во корист на крајот на воената служба во Бугарија.

Земји или територии каде нема воена служба

Antigua and Barbuda	Burkina Faso
Australia	Burundi
Bahamas	Cameroon
Bahrain	Canada
Bangladesh	Costa Rica
Barbados	Djibouti
Belgium	Fiji
Belize	Gabon
Bosnia and Herzegovina	Gambia
Botswana	Ghana
Brunei Darussalam	Grenada

Haiti
Hong Kong
Iceland
India
Ireland
Jamaica
Japan
Jordan
Kenya
Kyrgyzstan
Lesotho
Luxembourg
Malawi
Malaysia
Maldives
Malta
Mauritania
Mauritius
Monaco
Myanmar
Nepal
Netherlands
New Zealand
Nicaragua
Nigeria
Oman
Pakistan
Panama
Papua New Guinea
Qatar
Rwanda
San Marino
Saudi Arabia
Sierra Leone
South Africa
Sri Lanka
Suriname

Swaziland
Tonga
Trinidad and Tobago
Uganda
United Arab Emirates
United Kingdom of Great
Britain and Northern Ireland
United States of America
Uruguay
Vanuatu
Zambia
Zimbabwe

Земји во кои селективна воена служба постои, но воената
служба е доброволна

Argentina
Benin
Bhutan
Central African Republic
Chad
China
Honduras
Indonesia
Côte d'Ivoire
Mali
Niger
Senegal
Togo

Земји во кои постои регрутација но не е присилна

El Salvador
Namibia

Регрутација ја потчинува индивидуалната личност на милитаризмот. Таа е вид на ропство. Фактот дека нациите се уште ја толерираат претставува само уште еден доказ за нејзиното истрошено влијание. Воената обука е школување на телото и духот во уметноста на војување. Воената обука е подготовка за војна. Таа е овековечување на воениот дух. Таа го попречува развојот на желбата за мир.

